

Delårsrapport Region Norrbotten augusti 2017

Dnr 3368-2017

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att godkänna delårsrapport per augusti 2017.

Yttrande till beslutsförslaget

För att ha en ekonomi som ger handlingsfrihet krävs positiva ekonomiska resultat. En framgångsfaktor för att uppnå målet är att nettokostnadsutvecklingen är lägre än intäktsutvecklingen. Hittills under året har regionens nettokostnader ökat med 1,6 procent samtidigt som skatter, utjämning och bidrag har ökat med 3,7 procent och det innebär att regionen för perioden uppnår målet ett resultat som överstiger 2 procent av skatt, utjämning och generella statsbidrag.

För att fortsätta den låga kostnadsökningen är det oerhört viktigt att divisionerna kraftsamlar kring arbetet med åtgärderna i de ekonomiska handlingsplanerna så att de ger ekonomisk effekt. Samtidigt får inte andra kostnader öka. Den kraftiga ökningen av kostnader för inhyrda läkare, framför allt inom primärvården, är oroande och kräver särskilda åtgärder.

Sammanfattning

Resultatet per andra första tertialet 2017 är +294 mkr vilket är 100 mkr bättre än periodbudgeten. Periodens nettokostnader har ökat med 1,6 procent jämfört med föregående år samtidigt som skatteintäkter, utjämning och statsbidrag har ökat med 3,7 procent. Således uppnås resultatmålet 2 procent av skatter och bidrag för perioden. Ökningstakten för personalkostnader och läkemedel är relativt låg och kostnaderna för riks- och regionsjukvård minskar. För inhyrd personal fortsätter kostnaderna att öka.

Årsprognosen pekar på ett överskott med 198 mkr vilket betyder att regionen även på årsbasis uppnår ett resultat som överstiger 2 procent. Däremot uppnås inte det budgeterade resultatet 312 mkr vilket beror på att de ekonomiska handlingsplanerna inte ger tillräcklig effekt under året och effekterna förskjuts framåt i tiden. Divisionernas prognosticerade resultat är 70 mkr bättre än föregående år varav division Närsjukvård förbättrar sitt resultat med 60 mkr och division Länsjukvård med 29 mkr. Årsprognosen innebär att återstående balanskravsunderskott kan återställas 2017.

Ärendet

Ekonomiskt delårsresultat

Region Norrbotten redovisar ett positivt resultat efter finansnetto för perioden med 294 mkr, vilket är 113 mkr bättre än samma period föregående år och 100 mkr bättre än budget.

Verksamhetens nettokostnader är 79 mkr högre än föregående år, vilket motsvarar 1,6 procent Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är 192 mkr högre vilket motsvarar 3,7 procent.

Intäkterna per augusti är 17 mkr högre jämfört med föregående år. Patientavgifter, asylersättning, projektbidrag samt sålda tjänster och produkter har minskat och intäkterna från statsbidrag har ökat.

Personalkostnader har ökat med 44 mkr (1,7 procent) exkl. pensioner. Av ökningen avser 49 mkr avtalsökningar och 6 mkr sjuklönekostnader. Kostnaderna för övertid, jour/beredskap har däremot minskat med 7 mkr.

Kostnader för riks- och regionsjukvård är 354 mkr vilket är en minskning med 25 mkr jämfört med samma period 2016. Kostnaderna för läkemedel är 10 mkr högre än föregående år. Kostnader för inhyrd personal uppgår till 193 mkr vilket är 26 mkr högre än samma period föregående år.

Divisionernas resultat för perioden är -247 mkr vilket är 87 mkr sämre än resultatmålet för perioden. Division Närsjukvård når inte periodens resultatmål och ligger på samma resultat som föregående år. På hälsocentralerna ökar fortfarande kostnaderna och det är till stor del hänförligt till läkarbristen vilket medför ökade kostnader för inhyrda läkare. Division Länssjukvård når inte resultatmålet men har ett bättre resultat än föregående år. Kostnaden för branden vid Björkskatans hälsocentral beräknas till 36 mkr och försäkringsersättningen till 30 mkr. Nettokostnaden på 6 mkr belastar Division Service resultat. Regiongemensamma verksamheter redovisar en positiv avvikelse mot resultatmålet med 113 mkr.

Utfallet av divisionernas ekonomiska handlingsplaner är 82 mkr jämfört med planerade 108 mkr vilket betyder att 80 procent av handlingsplanerna har gett ekonomisk effekt.

Ekonomisk årsprognos

Årsprognosen pekar på ett överskott med 198 mkr, vilket är 114 mkr sämre än budget. Nettokostnaderna för helåret beräknas bli 195 mkr högre än 2016. Det innebär en nettokostnadsökning på 2,4 procent jämfört med budgeterade 1 procent. 2016 var nettokostnadsökningen 5,5 procent. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning bedöms öka med 2,8 procent jämfört med budgeterade 2,6 procent.

Skatteintäkterna 2017 beräknas ge ett överskott mot budget på 10 mkr och generella statsbidrag och utjämning bedöms ge ett överskott på 12 mkr. Finansnettot beräknas avvika negativt mot budget med 14 mkr. Rådande ränteläge gör att de placeringsmöjligheter för likvida medel som nuvarande finanspolicy tillåter i princip inte ger någon avkastning.

Divisionernas årprognoser pekar på ett underskott på 375 mkr, vilket är 241 mkr sämre än budget. Divisionernas prognosticerade resultat är 70 mkr

bättre än föregående år varav division Närsjukvård har förbättrat sitt resultat med 60 mkr och division Länssjukvård med 29 mkr. Årsprognosen för övriga verksamheter är ett överskott på 138 mkr vilket är 78 mkr bättre än resultatmålet.

Divisionernas negativa avvikelse mot resultatmålet beror till stor del på att ekonomiska handlingsplanerna inte ger full effekt men också på att andra kostnader ökar, främst kostnaderna för inhyrd personal i primärvården. I division Service prognos ingår en nettokostnad på 6 mkr för branden vid Björkskatans hälsocentral. Övriga verksamheters positiva avvikelser förklaras av ej förbrukade medel för asyl- och flyktingmedel och läkemedel, IT-utveckling, regiondirektörens stab och uppdrag samt avsatta medel för hälso- och sjukvård, där medel från nationella överenskommelser används istället.

Ekonomi i balans

Fullmäktige höjde skatten 2016 som en del i att nå en ekonomi i balans. Samtidigt fick verksamheterna i uppdrag genomföra åtgärder för att minska kostnaderna. I de beslutade ekonomiska handlingsplanerna för 2017 finns åtgärder motsvarande 332 mkr.

Divisionernas årprognoser pekar på ett underskott på 375 mkr, vilket är 241 mkr sämre än resultatmålet (-134 mkr). En förklaring är att de ekonomiska handlingsplanerna endast beräknas ge effekt med 135 mkr under året och således förskjuts effekterna framåt i tiden. Samtidigt ökar andra kostnader. Övriga verksamheters prognoser pekar på ett överskott på 138 mkr, vilket är 78 mkr bättre än resultatmålet.

I arbetet att uppnå en ekonomi i balans krävs att divisionerna genomför åtgärder för att nå sina resultatmål.

Styrelsens samlade bedömning av måluppfyllelsen avseende fullmäktiges strategiska mål

I delårsrapporten finns mål inom respektive perspektiv sammanställda. Där uppgift finns att tillgå presenteras även en måluppfyllelse. Målen ska ses som styrande, är högt ställda och finns inom områden med förbättringspotential. I vissa fall är målen långsiktiga vilket innebär att de sträcker sig längre fram i tid, målet ska då ses som en förväntad utveckling på sikt.

Medborgare

Nöjda medborgare

Den sammanvägda bedömningen är att målet till viss del har uppfyllts. Insatser görs löpande för hållbara och attraktiva livsmiljöer i hela Norrbotten. Satsningar för ett ökat kollektivt resande på lång sikt och miljövänliga transporter har genomförts samtidigt som kulturlivet i Norrbotten utvecklas. Bland annat görs satsningar på kultur för barn och ungas hälsa under året.

Regionen ger tydlig information till norrbottningen för att skapa delaktighet och ger kunskap om landstingets uppdrag, beslut, resultat, verksamhet och prioriteringar.

Sveriges bästa självskattade hälsa

Den samlade bedömningen är att målet ännu inte är uppfyllt. Det arbetas dock med ett brett spektrum av aktiviteter som bidrar till att länets medborgare sakta men säkert får en bättre och jämlikare hälsa. Exempel på detta är stöd och samordning av elevhälsosamtal i skolorna, samtal om levnadsvanor med patienter, Norrbottens hälsosamtal i befolkningen, samt att allt fler patienter får frågan om våld i nära relation. Genom samarbete med kommuner och andra aktörer har också arbetsformer tagits fram som bidrar till att rusta barn- och unga för en bättre psykisk hälsa genom hela livet (SAM). Dessa arbetsformer sprids nu till allt fler kommuner. Det finns behov av att göra liknande insatser vad gäller den fysiska hälsan och goda levnadsvanor för att bromsa ökningen av kroniska sjukdomar.

Verksamhet

Effektiv verksamhet med god kvalitet

Den samlade bedömningen är att målet inte nås för andra tertialen och att ett fortsatt förbättringsarbete återstår. Måluppfyllelsen visar på ett blandat resultat för de indikatorer som kopplats till målet. Målnivåerna inom palliativ vård och psykisk ohälsa nås ej, men resultaten är relativt stabila och har förbättrats inom palliativ vård. Antalet ärenden till patientnämnden har ökat jämfört med föregående år och inom området kommunikation ses en tydlig ökning av antal ärenden jämfört med tertial 1. Dock har andelen ärenden som avser bristfälligt bemötande minskat. När det gäller tillgängligheten så visar indikatorerna att målen för läkarbesök och åtgärd inom 90 dagar inte nås, men det har skett en förbättring sedan tertial 1. Arbetet med att införa standardiserade vårdförlopp inom cancervården har varit framgångsrikt under året. Regionen överskrider målet och ligger klart över rikets genomsnitt. Användandet av e-tjänsterna på 1177 fortsätter att öka och funktionaliteten utvidgas, även om målnivån för antalet invånare som loggat in på e-tjänsterna inte nåts ännu. Antalet hälsocentraler och mottagningar som erbjuder digitala lösningar ökar. Regionens mål att minska andelen vårdskador till under fem procent uppnåddes inte, dessvärre har andelen ökat det senaste året. Avseende skriftliga läkemedelsberättelser vid utskrivning från slutenvård är målet till stor del uppnått inom närsjukvården, men en hel del arbete återstår inom länssjukvården innan målet nås för regionen som helhet.

Helhetsperspektiv med personen i centrum

Den samlade bedömningen är att målet inte nås för andra tertialen, men att pågående insatser för att förstärka samverkan internt och externt utifrån patienternas behov gett resultat i rätt riktning. För andelen oplanerade återinskrivningar inom 30 dagar, samt för utskrivningsklara patienter, nås ännu inte målet men utvecklingen går åt rätt håll jämfört med 2016. Även för tillämpningen av samordande individuella planer syns en tydlig förbättring jämfört med 2016.

Kunskap och förnyelse

Konkurrenskraftig och närande region

Den samlade bedömningen är att målet delvis är uppfyllt. Regionen står sig stark i konkurrensen med andra när det gäller etableringar och investeringar. Norrbotten har en stark basindustri och konjunkturen påverkas mycket av världsekonomin. Insatser görs för att stärka och bredda näringslivet och det ger resultat när nya branscher som till exempel energikrävande verksamhet etableras i länet och besöksnäringen utvecklas starkt. Utmaningen för Norrbotten finns i kompetensförsörjningen. Befolkningsökningen är svag och insatser görs för att stärka de nyanländas möjlighet att etablera sig i Norrbotten. Konkurrensen om arbetskraften är stor inom näringsliv och offentlig sektor.

Förnyelse för framtiden

Den samlade bedömningen visar att målen för forskningsverksamheten har uppnåtts, antalet forskare och den vetenskapliga produktionen ökar stadigt. Nya prioriteringar för att bygga konkurrenskraftiga forskningsmiljöer med fler än fem forskare är satta. De förväntas säkerställa en hållbar utveckling där erfarna forskare delar med sig av sin kunskap och handleder yngre kollegor. Målet ett öppet förhållningssätt till förnyelse, lärande, utveckling och ständiga förbättringar samt innovation är delvis uppfyllt. Regelbundna utbildningar om processledning och förbättringsarbete för chefer och andra med utvecklingsansvar genomförs. Aktiviteter för att uppmuntra innovativa idéer från medarbetare har under årets första period fått stå tillbaka något till förmån för starten av projektet Brukar- och patientdriven innovation.

Medarbetare

Attraktiv arbetsgivare

Regionen arbetar systematiskt med åtgärder för att främja mångfald och uppnå jämställda och jämlika villkor. För att nå målet för lika rättigheter och möjligheter har exempelvis åtgärder vidtagits utifrån lönekartläggningen avseende likvärdiga löner. För att uppnå delmålet - ett hållbart arbetsliv - krävs långsiktigt arbete inom kompetensförsörjningsområdet. Rätt använd kompetens och systematisk kompetensväxling är en förutsättning. Utbildning av chefer och fackliga företrädare har fortsatt. Detta kommer att ge förutsättningar för måluppfyllelse på längre sikt.

Aktivt medarbetarskap

Regionens delmål – delaktiga och engagerade medarbetare – förbättrades i senaste mätningen. Införandet av verksamhetsmodellen kommer på sikt att ge en gemensam plattform för chefer och medarbetare att tillsammans utveckla verksamheten. Vidare konstateras att det kortsiktiga målet för 2017 inom – hälsofrämjande miljö- troligtvis kommer att uppnås om den positiva trenden håller i sig. Sjukfrånvaron kommer sannolikt att nå det kortsiktiga målet för måluppfyllelse på övergripande nivå i slutet av året. Åtgärder fortsätter att vidtas inom olika områden för att hålla kvar den positiva trend som kan ses.

Ekonomi

Ekonomi som ger handlingsfrihet

Regionen redovisar ett positivt resultat för perioden som överstiger 2 procent av skatter, utjämning och statsbidrag och uppnår således ett av delmålen. Även årsprognosen visar ett resultat som överstiger 2 procent av skatter, utjämning och statsbidrag. En framgångsfaktor för att uppnå målet är att nettokostnadsutvecklingen är lägre än intäktsutvecklingen. Hittills under året har regionens nettokostnader ökat med 1,6 procent medan skatter, utjämning och bidrag har ökat med 3,7 procent och finansnettot har varit positivt. För att nå målet måste divisionerna hålla sina ekonomiska ramar. Endast två divisioner uppnår resultatmålet för perioden. Handlingsplanerna har hittills gett ekonomisk effekt med 80 procent men samtidigt ökar andra kostnader. På hälsocentralerna ökar fortfarande kostnaderna och det är till stor del hänförligt till läkarbristen vilket medför ökade kostnader för inhyrda läkare.

Ekonomi som inte belastar kommande generationer

Regionens kostnader för att producera hälso- och sjukvård är högre än genomsnittet i riket. Senaste jämförelsen visar att kostnadsnivån är ca 7-8 procent högre än för jämförbara sjukhus. För att nå målet om en kostnadseffektiv verksamhet måste kostnaderna minska. Det pågår ett uppdrag att sänka nettokostnadsnivån med storleksordningen ca 300 mkr. Endast en mindre del avser strukturella åtgärder och huvuddelen handlar om effektiviseringar i verksamheten och består av arbete med processer och flöden i verksamheten. Fler positiva signaler visar att pågående åtgärder ger effekt. Antalet årsarbetare i hälso- och sjukvården har ökat konstant sedan 2014 men ökningstakten har avtagit de senaste månaderna. Även övertidstimmarna minskar. För den långsiktiga måluppfyllelsen har arbetet med kompetensförsörjning och kompetensväxling avgörande betydelse. Även arbetet med processer och flöden måste fokuseras och en viktig komponent i effektiva processer är produktions- och kapacitetsplaneringen.

Bilagor:

Delårsrapport augusti 2017

Protokollsutdrag skickas till:

Ekonomi- och planeringsavdelningen